VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Muistio

Sonja Landes (VNK)

9.1.2025

EU/17/2024
EU/17/2024-VNK-97

Eurooppa-neuvosto 19. joulukuuta 2024

Joulukuun Eurooppa-neuvosto järjestettiin 19.12. Brysselissä. Suomea edusti pääministeri Petteri Orpo. Kokouksessa esillä olivat Ukraina, Lähi-idän tilanne, EU:n rooli maailmassa, selviytyminen, varautuminen, kriisien ehkäisy ja hallinta, muuttoliike sekä muut ajankohtaiset asiat.
Eurooppa-neuvosto kokoontui perustamisensa 50-vuotisjuhlavuoden merkeissä.

Ukrainasta Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin kanssa. Eurooppa-neuvosto toisti tukevansa Ukrainaa poliittisesti, taloudellisesti, sotilaallisesti ja diplomatian keinoin niin paljon ja niin kauan kuin on tarpeellista.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän tilanteesta ja viimeaikaisista tapahtumista sekä kävi strategisen keskustelun EU:n maailmanlaajuisesta poliittisesta yhteistyöstä ja prioriteeteista nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa.

Eurooppa-neuvosto kehotti unionia vahvistamaan varautumista ja kriisinsietokykyä presidentti Sauli Niinistön raportin pohjalta. EU:n komissiota evästettiin valmistelemaan strategia kriiseihin varautumisesta.

Eurooppa-neuvosto puhui myös muuttoliikkeestä, laajentumisesta ja ajankohtaisista ulkosuhdeaiheista.

Ukraina

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidentin kanssa.

Eurooppa-neuvosto toisti tuomitsevansa jyrkästi Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan sekä vahvisti poliittisen, rahoituksellisen, taloudellisen, humanitaarisen, sotilaallisen ja diplomaattisen tukensa jatkuvuuden Ukrainalle niin kauan ja voimakkaasti kuin tarpeen. Eurooppa-neuvosto vahvisti tukensa kattavalle, oikeudenmukaiselle ja kestävälle rauhalle sekä korosti, että Ukrainaa koskevia aloitteita ei tule tehdä ilman Ukrainaa.

Eurooppa-neuvosto kehotti kiireellisesti tehostamaan toimia sotilaallisen tuen toimittamiseksi Ukrainalle sekä panemaan mahdollisimman pikaisesti täytäntöön Euroopan rauhanrahaston puitteissa tehdyt päätökset. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä Ukrainan tukivälineen täytäntöönpanoon. Tukivälineestä Ukrainalle vuonna 2024 suoritettavat maksut ovat yhteensä 16,2 miljardia euroa. Vuonna 2025 tukivälineen maksujen odotetaan olevan 12,5 miljardia euroa.

Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi Venäjän tarkoituksellisesti kiihdyttänyt kampanjaansa Ukrainan energia- ja muuta siviili-infrastruktuuria vastaan tarkoituksenaan käyttää alkavaa talvea aseena.

On jatkettava toimia, joilla rajoitetaan entisestään Venäjän kykyä käydä sotaa. Tältä osin Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä 15:nnen Venäjän vastaisen pakotepaketin hyväksymiseen sekä varjolaivastoa koskeviin toimenpiteisiin.

Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi kolmansien maiden sekä niissä vaikuttavien toimijoiden ja yhteisöjen tuen, jonka avulla Venäjä voi jatkaa hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan.

Euroopan unioni on edelleen sitoutunut tukemaan kansainvälisten kumppaneiden kanssa koordinoiden Ukrainan vahinkojen korjaamista sekä sen elpymistä ja jälleenrakentamista.

Lähi-itä

Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän tilanteesta ja viimeaikaisista tapahtumista ja palautti mieleen aiemmat Lähi-itää koskevat päätelmänsä.

Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen Israelin ja Libanonin välillä 27. marraskuuta 2024 tehtyyn tulitaukosopimukseen. Se kehotti osapuolia panemaan tulitauon sovitun mukaisesti täytäntöön ja noudattamaan täysimääräisesti ja symmetrisesti YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1701. Eurooppa-neuvosto ilmaisi syvän huolensa seurauksista, joita 28. lokakuuta 2024 hyväksytyllä Israelin lainsäädännöllä on UNRWA:n valmiuksille toteuttaa toimeksiantoaan.

Eurooppa-neuvosto toisti vaatimuksensa, että Gazaan on saatava välitön tulitauko, kaikki panttivangit on vapautettava ehdoitta, merkittävän humanitaarisen avun perillepääsyä on kiireellisesti parannettava ja keskeytymätöntä jakelua kaikkialle Gazaan tehostettava, ja väkivaltaisuuksien on päätyttävä pysyvästi. Eurooppa-neuvosto toisti, että Euroopan unioni on sitoutunut kansainväliseen oikeuteen sekä kahden valtion ratkaisuun perustuvaan kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestävään rauhaan, jossa kaksi demokraattista valtiota, Israel ja Palestiina, elävät rinnakkain turvallisten ja tunnustettujen rajojen sisällä.

Assadin rikollisen hallinnon kaaduttua Syyriassa Eurooppa-neuvosto painotti, että tämä on historiallinen tilaisuus maan yhdistämiseen ja uudelleenrakentamiseen sekä korosti sellaisen osallistavan ja syyrialaisjohtoisen poliittisen prosessin merkitystä, joka vastaa Syyrian kansan oikeutettuja toiveita YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2254 keskeisten periaatteiden mukaisesti. Syyrian itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta turvallisten rajojen sisällä olisi kunnioitettava täysimääräisesti kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Eurooppa-neuvosto korosti, että on tarpeen varmistaa ihmisoikeuksien toteutuminen, myös naisten oikeuksien osalta, mihinkään uskonnolliseen tai muuhun ryhmään rajoittumaton hallinto ja uskonnollisiin ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden suojelu sekä Syyrian kulttuuriperinnön suojaaminen.

EU maailmassa

Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun EU:n maailmanlaajuisesta poliittisesta yhteistyöstä ja prioriteeteista nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa.

Selviytymiskyky, varautuminen, kriisien ehkäisy ja hallinta

Eurooppa-neuvosto vahvisti Sauli Niinistön Euroopan siviili- ja puolustusvalmiuden vahvistamisesta laatiman raportin mukaisesti, että on tärkeää ja kiireellistä vahvistaa selviytymiskykyä, varautumista, kriisien ehkäisyä ja hallintaa koskevia valmiuksia uhkaympäristön muuttuessa ja ilmastonmuutoksesta ja ympäristön tilan heikkenemisestä johtuvien luonnonkatastrofien lisääntyessä. Uusi valmiusajattelu on tarpeen, jotta voidaan vahvistaa EU:n selviytymiskykyä, suojella sen arvoja, turvata sen taloudellinen menestys ja kilpailukyky sekä sopeutua ilmastonmuutokseen.

Eurooppa-neuvosto kannusti tulevaa varautumisstrategiaa silmällä pitäen jatkamaan työtä, jolla vahvistetaan yhdenmukaisella tavalla EU:n ja jäsenvaltioiden selviytymiskykyä, varautumista ja niiden valmiuksia ehkäistä ja hallita kriisejä. Se kehotti komissiota, ulkoasiainedustajaa ja neuvostoa tutkimaan erilaisia työlinjoja ja jäsenvaltioiden tueksi toteutettavia EU:n tason toimia erityyppisten kriisien erityispiirteet huomioon ottaen sekä jäsenvaltioiden vastuita ja toimivaltaa kunnioittaen.

Muuttoliike

Eurooppa-neuvosto arvioi muuttoliikkeestä antamiensa päätelmien täytäntöönpanon edistymistä sekä pani merkille komission puheenjohtajan äskettäisen kirjeen. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä komission aikomukseen ehdottaa paluuta koskevaa lainsäädäntöä alkuvuonna 2025, kehotti lainsäätäjiä edistämään ensisijaisesti muuttoliikkeeseen liittyviä asiakirjoja sekä pani merkille muuttoliikkeen aseena käyttämistä ja turvallisuuden vahvistamista EU:n ulkorajoilla koskevan komission tiedonannon.

Muiden asioiden alla Eurooppa-neuvosto käsitteli laajentumista ja uudistuksia, Moldovan ja Georgian ja Venezuelan tilanteita, hybriditoimia sekä vapautta, turvallisuutta ja oikeutta

Jakelu

Tiedoksi